

Білім беру мекеме басшыларына

Абай облысы білім басқармасының «Семей қаласының білім бөлімі» мемлекеттік мекемесі Сізге «Абай облысының білім басқармасы» ММ «Дарындылық пен қосымша білім беруді дамытудың облыстық ғылыми-әдістемелік «Дарын» орталығы» КМҚК 2026 жылғы 25 қыркүйектегі № 01-01/854 хатына сәйкес, білім алушылардың көшбасшылық және ұйымдастырушылық қабілеттерін анықтау және қолдау мақсатында бірқатар іс-шараларды ұйымдастыру ұсынылады.

Осыған орай, 2026 жылғы 5 қазанда Ұстаздар күніне арналған «Дублер күні» оқушылардың өзін-өзі басқару күнін ұйымдастыру және өткізу жөніндегі жұмысты жалғастыру, сондай-ақ ағымдағы жылдың 17 қазан мектеп парламентінің президентін сайлауды өткізу тиіс.

Білім беру ұйымдарының басшылары мен педагогтерін аталған ақпаратпен таныстырып, аталған іс-шараларды мектептерде ұйымдастыруды және өткізуді қамтамасыз ету сұралады.

Аталған іс-шаралардың өткізілуі туралы ақпаратты mariyam016@mail.ru электрондық поштасына 2026 жылғы 6 қазанға дейін жіберулеріңіз сұралады..

Қосымша: 17 бет.

Бөлім басшысы орынбасарының м. а

Р. Файнуллаева

Ұстаздар күніне арналған «Дублёр күні» оқушылардың өзін-өзі басқару күнін өткізу ережелері

1. Жалпы ережелер

1. Ұстаздар күніне арналған «Дублёр күні» оқушылардың өзін-өзі басқару күнін (бұдан әрі – Дублёр күні) өткізу ережелері оның мақсатын, міндеттерін, өткізу нысаны мен тәртібін анықтайды.

2. Мақсаты: оқушылар мен педагогтердің бірлескен қызметін ұйымдастыру арқылы білім алушылардың әлеуметтік құзыретті тұлғасын дамыту үшін жағдай жасау.

3. Дублёр күнінің міндеттері:

1) білім алушыларды белсенді қоғамдық өмірге және мектепте өзін-өзі басқару қызметіне тарту;

2) білім алушылардың қоғамдық іс-шараларды ұйымдастыру және өткізу тәжірибесін, көшбасшылық қабілеттерін қалыптастыру;

3) барлық сыныптардың білім алушылары арасындағы достықты нығайту;

4) білім алушылардың шығармашылық қабілеттерін, коммуникативтік қарым-қатынас дағдыларын дамыту;

5) білім алушылардың бойына жауапкершілік сезімін, бір-біріне дұрыс қарым-қатынасты, өзара қарым-қатынастың іскерлік стилін тәрбиелеу;

6) білім алушылардың көпшілік алдында сөйлеу тәжірибесін дамыту;

7) білім беру үдерісінің кері байланысының жаңа нысандарын ұйымдастыру, білім алушылар мен педагогтердің мектептегі білім беру үдерісінің жай-күйін кешенді бағалау.

4. Дублёр күні жылына кемінде бір рет өткізіледі. Дублёр күнін өткізу мерзімі – Ұстаздар күні қарсаңында.

5. Дублёр күнін ұйымдастырушылар – мектеп парламенті және білім беру ұйымының педагогикалық ұжымы.

6. Өзін-өзі басқару күнін өткізу нысаны – іскерлік (рөлдік) ойын.

7. Дублёр күніне қатысушылар:

педагогтер мен әкімшілік дублёрлері – 5-11 сынып оқушылары;

білім алушылар – 2-9 сынып оқушылары;

бақылаушылар – педагогтер мен әкімшілік.

8. Мектептің баспасөз орталығы Дублер күнінің барлық оқиғаларын суретке, бейнеге түсіріп, мектеп газетіне, фильмге және мектепте өзін-өзі басқару күніне арналған презентацияға материалдар дайындайды.

2. Дублёр күнін дайындау және өткізу тәртібі

9. Дублёр күніне кемінде бір апта қалғанда мектеп директоры Дублёр күнін өткізу туралы, сондай-ақ құрамына педагогтер, Қамқоршылық кеңес және мектеп парламенті мүшелері кіретін бастамашыл топты құру туралы бұйрық шығарады.

10. Мектеп директорының дублёрлік қызметіне кандидатураны бастамашыл топ ұсынады.

11. Бастамашыл топ мектеп қызметкерлерінің рөліне үміткерлерді таңдайды және олардың тізімін Дублёр күніне дейін 1 аптадан кешіктірмей мектеп директорына бекітуге ұсынады.

12. Дублёр күнінің штаттық кестесі ол өткізілгенге дейін үш күннен кешіктірілмей жарияланады.

13. Мектеп директорының дублёрі мен бастамашыл топ міндеттерді нақтылау үшін дублёр-білім алушылардың жиналысын Дублёр күніне дейін ұйымдастырады және өткізеді.

14. Дублёр күні кезінде лауазымы мектеп оқушысымен ауыстырылатын адамдар оларды алмастыратын оқушымен егжей-тегжейлі нұсқаулық өткізеді. Нұсқаулық барысында: өз міндеттерінің шеңберін қысқаша баяндау; ауыстырылатын лауазымды атқара отырып, дублёрдің жоспарланған негізгі іс-шаралар тізбесін талқылау; сабақтың немесе іс-шараның жоспар-конспектін жасауға көмек көрсету; Дублёр күніне кемінде бір күн қалғанда әдістемелік ұсынымдардың бар-жоғын тексеру қажет.

15. Дублёр күні өткізілетін сабақтардың, сынып сағаттарының және басқа да іс-шаралардың санын білім беру ұйымы өз бетінше айқындайды.

16. Мектеп қызметкерлері ішкі тәртіп ережелерін сақтай отырып, өздерінің жұмыс орындарына бақылаушы ретінде қатысады. Әкімшілік-педагогикалық құрам өз дублёрлеріне қажет болған жағдайда кеңес бере алады. Олардың қызметіне ерекше қажеттіліксіз араласуға жол берілмейді. Лауазымдық нұсқаулықтарды дублёрлер өрескел бұзған жағдайда, мектеп қызметкерлері оларды жұмыстан шеттетуге құқылы.

17. Білім беру ұйымы қалыпты жағдайда жұмыс істейді. Мектеп оқушылары білім алушыларға арналған мінез-құлық ережелерін сақтай отырып, сабақ кестесі бойынша айналысады. Білім алушылар тәртіп ережелерін бұзған жағдайда, дублёр-педагогтер тәрбиелік әңгіме өткізу үшін тәртіп бұзушыларды дублёр-әкімшілікке тапсыруға құқылы.

3. Дублёр күнін қорытындылау

18. Дублёр күнінің қорытындысы бойынша өткен іс-шараның оң және теріс жақтарын анықтау үшін білім алушылар мен педагогтер арасында сауалнама жүргізіледі.

19. Дублёр күні аяқталғаннан кейін Дублёр күнін талдау және қорытындылау үшін дублёрлердің, мектеп әкімшілігі мен педагогтердің кеңейтілген педагогикалық кеңесі өткізіледі.

20. Дублёр күнінің нәтижелері бойынша мектептегі білім алушылардың жиыны өткізіледі. Жиында Дублёр күнін өткізудің қорытындылары жарияланады және Дублёр күнін өткізуге белсенді қатысқан білім алушылар марапатталады.

21. Дублёр күні аяқталғаннан кейін өткізілген іс-шаралар туралы ақпарат білім беру ұйымының сайтында және әлеуметтік желілерде (фейсбук, инстаграмм және т.б.) орналастырылады.

22. Материалдар 2026 жылдың 6 қазанына дейін «Дублер күні» деп белгіленіп mariyam016@mail.ru электрондық поштасы арқылы жіберілуі керек.

Іс-шара бойынша фото, бейнежазбаларды әлеуметтік желілерге хэштегімен жүктеп, төмендегі аккаунттарды белгілеу қажет:

#оқуағартуминистрі

#министерство_просвещения

#білімбасқармасы

#управление образования

#РУМЦДО

#мектепішілікжәнестуденттікпарламент

#дублеркүні

#деньдублера

@oqu_aqartu_ministrigi

@rumcdo_official

@bilimastana

@baikenyeset

@k.sengazyev_official

@sherraisa

@parlament_school_student

@dvoretsshkolnikov

Правила проведения дня самоуправления учащихся «День дублёра», посвященного Дню Учителя

1. Общие положения

1. Правила проведения дня самоуправления учащихся «День дублёра», посвященного Дню Учителя, (далее – День дублёра) определяют его цель, задачи, формат и порядок проведения.

2. **Цель:** создание условий для развития социально компетентной личности обучающихся через организацию совместной деятельности учащихся и педагогов.

3. Задачи Дня дублёра:

- 1) вовлечение обучающихся в активную общественную жизнь и самоуправление в школе;
- 2) формирование у обучающихся опыта организации и проведения общественных мероприятий, лидерских способностей у обучающихся;
- 3) укрепление дружества между обучающимися;
- 4) развитие у обучающихся творческих способностей, коммуникативных навыков общения;
- 5) воспитание у обучающихся чувства ответственности, корректного отношения друг к другу, делового стиля взаимоотношений;
- 6) развитие у обучающихся опыта публичных выступлений;
- 7) организация новых форм обратной связи образовательного процесса, комплексная оценка обучающимися и педагогами состояния образовательного процесса в школе.

4. День дублёра проводится не реже одного раза в год. Срок проведения Дня дублера – в преддверии Дня Учителя.

5. Организаторы проведения Дня дублера – школьный парламент и педагогический коллектив организации образования.

6. Форма проведения Дня самоуправления – деловая (ролевая) игра.

7. Участники Дня дублера:

дублеры педагогов и администрации – обучающиеся 5-11-х классов;

обучающиеся – ученики 2-9 классов;

наблюдатели – педагоги и администрация.

8. Школьный пресс-центр фотографирует, снимает на видео все события дня и готовит материалы для школьной газеты, фильма и презентации о школьном дне самоуправления.

2. Порядок подготовки и проведения Дня дублера

9. Не менее чем за одну неделю до Дня дублёра директор школы издаёт приказ о проведении Дня дублёра, также о создании инициативной группы, в состав которого входят педагоги, члены Попечительского совета и школьного парламента.

10. Кандидатура на должность дублёра директора школы выдвигается инициативной группой.

11. Инициативная группа подбирает кандидатов в дублёры сотрудников школы и предоставляет их список не позднее, чем за 1 неделю до Дня дублёра директору школы для утверждения.

12. Штатное расписание Дня дублёра публикуется не позднее, чем за три дня до его проведения.

13. Инициативная группа и дублёр директора школы организуют и проводят до Дня дублёра собрание обучающихся-дублёров для уточнения обязанностей.

14. Лица, должность которых замещается школьником во время Дня дублёра, проводят подробный инструктаж с тем школьником, который их будет замещать. Во время инструктажа необходимо: кратко изложить круг своих обязанностей; обсудить перечень основных мероприятий, которые дублёр планирует проводить, занимая замещаемую должность; оказать помощь в составлении плана-конспекта урока или мероприятия; не менее чем за сутки до Дня дублёра проверить наличие методических разработок.

15. В День дублёра количество проводимых уроков, классных часов и других мероприятий определяет организация образования самостоятельно.

16. Сотрудники школы присутствуют на своих рабочих местах в качестве наблюдателей, соблюдая правила внутреннего распорядка. Административно-педагогический состав консультирует своих дублёров по мере необходимости. Вмешательство в их деятельность без особой необходимости не допускается. В случаях грубых нарушений должностных инструкций дублёрами, сотрудники школы имеют право отстранить их от работы.

17. Организация образования функционирует в обычном режиме. Учащиеся школы занимаются по расписанию, соблюдая правила поведения

обучающихся. В случаях нарушения обучающимися правил поведения, педагоги-дублёры имеют право передать нарушителей в распоряжение дублёрам-администраторам для проведения воспитательной беседы.

3. Подведение итогов Дня дублера

18. По итогам Дня дублёра проводится опрос среди обучающихся и педагогов для выявления положительных и отрицательных сторон прошедшего мероприятия.

19. По завершении Дня дублера проводится расширенный педагогический совет дублёров, администрации и педагогов школы для анализа и подведения итогов Дня дублёра.

20. По результатам Дня дублера проводится линейка обучающихся школы. На линейке объявляются итоги и проводится награждение обучающихся, принимавших активное участие в проведении Дня дублера.

21. По завершении Дня дублера информация о проведенном мероприятии размещается на сайте организации образования и в социальных сетях (фейсбук, инстаграмм и т.п.).

22. Материалы необходимо отправить на электр.почту mariyam016@mail.ru с пометкой «День дублера» до **6 октября 2025 г.**

Фотографии, ссылку, видео «Дня дублера» необходимо также разместить в соц.сети под хештегом и аккаунтом:

#окуагартуминистрі

#министерство_просвещения

#білімбасқармасы

#управление образования

#РУМЦДО

#мектепішілікжәне студенттік парламент

#дублеркүні

#день дублера

@oqu_aqartu_ministrliqi

@rumcdo_official

@bilimastana

@baikenyesset

@k.sengazyev_official

@sherraisa

@parlament_school_student

@dvoretsshkolnikov

Мектеп парламентінің президентін сайлауды өткізу

ЕРЕЖЕСІ

1. Жалпы ережелер

1. Мектеп парламентінің президентін сайлауды өткізу ережесі мектеп парламентінің президентін сайлауды ұйымдастыру және өткізу тәртібін анықтайды.

2. Сайлаудың негізгі принциптері:

а) сайлауды сайлаушылар жалпыға бірдей, тең және тікелей сайлау құқығы негізінде жасырын дауыс беру арқылы жүзеге асырады;

б) сайлаушылардың сайлауға қатысуы ерікті болып табылады;

в) сайлаушыларды немесе кандидаттарды сайлауға қатысуға немесе қатыспауға мәжбүрлеу мақсатында ықпал етуге, сондай-ақ олардың ерік бостандығына ықпал етуге ешкімнің құқығы жоқ.

3. Сайлаушылар 1-11 сынып оқушылары болып табылады. Мектеп парламентінің президентіне кандидат ұсыну құқығы 7-10 сынып оқушыларына тиесілі. Мектеп парламентінің президентіне кандидат болып өзін-өзі ұсынуға рұқсат етіледі.

2. Мектеп парламентінің президентін сайлауды ұйымдастыру

4. Мектеп парламентінің президентін сайлауды ұйымдастыруды, өткізуді және дауыс беру құқықтарының сақталуын бақылауды мектептің өзін-өзі басқару мүшелерінің қатарынан құрылатын сайлау комиссиясы (бұдан әрі – Сайлау комиссиясы) жүзеге асырады. Сайлау комиссиясы құрамы мен оның төрағасы сайлау комиссиясының бірінші отырысында сайланады.

Сайлау комиссиясы сайлауды өткізу тәртібін, сайлау алдындағы үгіт-насихат жүргізу ережелерін және сайлаудың басқа да негізгі аспектілерін айқындайды. Сайлау комиссиясының әрекеттері мектеп директорымен келісіледі және мектеп Жарғысына қайшы келмеуі керек. Сайлауды бақылаушы ретінде 7-11 сынып оқушылары жіберіледі. Бақылаушылар саны 5-тен 7-ге дейін.

5. Сайлау комиссиясы:

1) мектеп парламентінің президентін сайлауды ұйымдастыру және өткізу кезінде ереженің сақталуына бақылауды жүзеге асырады;

2) сайлауды ұйымдастыру және өткізу тәртібін реттейтін ережелер шығарады;

3) мектеп парламентінің президенттігіне кандидаттарды тіркеу жүргізеді;

4) дауыс беру тәртібін анықтайды;

5) сайлау науқанын жүргізу бұзылған жағдайда кандидаттарды тіркеуден алып тастайды;

6) сайлау науқанының барысын бақылайды;

7) сайлаудың қорытындыларын шығарады және жеңімпазды жариялайды;

8) сайлау бюллетеньдерінің, сайлаушылар тізімдерінің және өзге де сайлау құжаттарының нысаны мен мәтінін белгілейді;

9) сайлауды өткізу және әзірлеу кезіндегі ереженің бұзылуына байланысты шағымдарды (арыздарды) қарайды;

10) дауыс беру нәтижелерін өңдеудің бірыңғай тәртібін орнатады;

11) мектеп парламентінің президентін сайлау нәтижелерін және оларды жариялауды жүзеге асырады;

12) мектеп парламентінің президентін сайлау бойынша екінші дауыс беруді ұйымдастырады;

13) сайлауды бақылаушыларды тіркейді.

Сайлау комиссиясына мүше болу ерікті болып табылады.

6. Сайлау басталар алдында Сайлау комиссиясының төрағасы тәуелсіз байқаушылардың қатысуымен дауыс беру жәшігін мөрлейді, ал дауыс бергеннен кейін сайлау жәшігін Сайлау комиссиясының мүшелері ашады, дауыстарды санайды.

7. Дауыс беру қорытындылары хаттамамен ресімделеді. Хаттамаға Сайлау комиссиясының барлық мүшелері мен тәуелсіз бақылаушылар қол қояды.

8. Бұл жұмыс басталғаннан кейін Сайлау комиссиясының жұмысына ешкім кедергі жасай алмайды. Бақылаушылардың құқығы:

1) Сайлау комиссиясы мүшелерінің әрекеттерін бақылауға;

2) Сайлау комиссиясының кез келген құжаттарымен және материалдарымен танысуға құқылы.

9. Мектеп парламентінің президенттігіне әрбір кандидат өзінің сенім білдірген адамын бақылаушы ретінде жіберуге құқылы.

10. Сайлау комиссиясының отырысы, егер оның мүшелерінің көпшілігі (жартысынан астамы) қатысса, құзыретті болып танылады.

11. Сайлау комиссиясының шешімдерін қабылдау кезінде «жақтап» және «қарсы» дауыстар тең болған жағдайда, төрағаның дауысы шешуші болып табылады.

12. Сайлау комиссиясының сайлау қорытындыларын анықтау туралы, сайлауды жарамсыз немесе өтпеді деп тану туралы, қайта дауыс беру немесе қайта сайлау өткізу туралы шешімі Сайлау комиссиясының отырысында мүшелер жалпы санының көпшілік даусымен қабылданады. Қалған шешімдер Сайлау комиссиясының қатысқан мүшелерінің көпшілік дауысымен қабылданады.

3. Кандидаттарды ұсыну және тіркеу

13. Мектептегі сайлау учаскесінде мектеп парламентінің президентін сайлау қазан айының үшінші сенбісінде өткізіледі. Сайлаудың нақты күні сайлау күніне кемінде екі апта қалғанда жарияланады.

14. Мектеп парламентінің президенттігіне 14 жастан кіші емес мектеп оқушысы кандидат бола алады. Мектеп парламентінің президенттігіне үміткер өзін-өзі ұсынуы мүмкін.

15. Мектеп парламентінің президенттігіне кандидат сайлау жарияланған күннен бастап екі күн ішінде сайлау комиссиясына тіркелуі керек.

16. Мектеп парламентінің президенттігіне кандидаттарды ұсыну құқығы 7-сыныптан 10-сыныпқа дейінгі сыныптарға және (немесе) параллельдерге тиесілі.

17. Мектептің әрбір оқушысы немесе оқушылар тобы президенттікке кандидат ұсыну үшін бастамашы топ құра алады.

Бір адам қатарынан 2 мерзімнен артық мектеп парламентінің президенттігіне сайлана алмайды. Мектеп парламентінің президентінің өкілеттік мерзімі – 2 жыл.

18. Мектеп парламентінің президенттігіне кандидат:

- мектептегі қолданыстағы Ережелерге, жұмыс жоспарына және т.б. сәйкес сайлауалды бағдарламаны құруға;

- кандидаттың фотосуретін, түйіндемесін және бағдарламасын қамтитын ақпараттық парақты ұсынуға;

- моральдық және этикалық нормаларды сақтауға;

- сайлауға бір күн қалғанда және сайлау күні үгіт-насихат жұмыстарын жүргізбеуге міндетті.

19. Бастамашыл топ немесе кандидаттың өзі кандидатты (-тарды) оны қолдайтын кемінде 10 сайлаушының қолын жинауы керек. Бұл ретте қол қою парақтары құрастырылады.

20. Қол қою парағын қолдарды жинаған және сайлау комиссиясына берген тұлға куәландырады.

21. Сайлау комиссиясы құжаттарды алған күннен бастап үш күн ішінде кандидаттарды ұсыну тәртібінің сақталуын тексереді және сайлау күніне екі аптадан кешіктірмей кандидаттарды тіркеу туралы шешім немесе кандидаттардың тіркеуден бас тарту туралы дәлелді шешім қабылдайды.

22. Осы Ережеде белгіленген мерзімде Президенттік сайлауға екіден аз кандидат тіркелген жағдайда, Президенттік сайлау комиссиясының шешімі бойынша кандидаттарды қосымша ұсыну үшін кейінге қалдырылуы мүмкін.

23. Егер сайлау күні Президент лауазымына екіден кем тіркелген кандидаттар болса, сайлау комиссиясының шешімімен кандидаттарды қосымша ұсыну үшін мектепшілік өзін-өзі басқару кеңесі белгілеген мерзімге кейінге қалдырылады.

4. Сайлау алды үгіт-насихат

24. Білім алушылар дауыс берушілерге мектеп парламентінің президентіне ұсынылған кез келген кандидатқа дауыс беруді насихаттайтын қызметті жүзеге асыруға құқылы.

25. Барлық кандидаттарға бұқаралық ақпарат құралдарына қол жеткізудің тең жағдайларына кепілдік беріледі.

26. Кандидаттар сайлау алдындағы үгіт-насихатты кедергісіз жүргізуге құқылы. Сайлау комиссиясы мүшелеріне сайлау алды үгіт-насихат жұмыстарын жүргізуге және кез келген сайлау алды үгіт-насихат материалдарын таратуға тыйым салынады.

27. Сайлау науқаны кандидат тіркелген күннен басталып, мектеп парламентінің президенті сайланардан бір күн бұрын аяқталады. Сайлау күні кез келген сайлау алды үгіт-насихат жұмыстарына тыйым салынады.

28. Кандидаттардың сайлаушылармен кездесулер өткізуге құқығы бар. Сайлауалды конференция кезінде кандидаттарға үгіт-насихат жұмыстарын жүргізуге тең уақыт беріледі.

29. Сайлауалды үгіт-насихат кездесулерін сынып жетекшілерінің қатысуымен сайлау комиссиясы ұйымдастырады.

30. Сайлаушылармен кездесулер сынып сағаттарында, үзілістерде және сабақтан тыс уақытта өткізіледі.

31. Үгіт-насихат материалдарын стендке немесе сынып бұрыштарына ілуге болады.

32. Сайлауалды үгіт-насихат жүргізудің этикалық нормаларын өрескел бұзған жағдайда мектеп парламентінің президенттігіне кандидат мектептің Оқушылар кеңесінің шешімімен сайлау комиссиясының ұсынысы бойынша мектеп парламентінің президенттігіне кандидаттар тізімінен шығарылуы мүмкін.

5. Дауыс беру тәртібі

33. Дауыс беруге арналған орын мектеп әкімшілігінің келісімімен Сайлау комиссиясының қарамағына беріледі.

34. Әр дауыс беруші мектеп парламентінің президентін сайлау үшін бір бюллетень алады, онда:

а) алфавиттік тәртіппен мектеп парламентінің президентіне кандидаттардың тізімі;

б) кандидаттар туралы мәлімет (Т.А.Ә., сынып).

Ашық жасырын сайлау келесі тәртіпте өткізіледі:

бюллетеньге мектеп парламентінің президенттігіне кандидаттардың аты-жөні енгізіледі;

сайлау күні сайлаушы бір бюллетень алады;

әр сайлаушы бюллетеньде мектеп парламентінің президенттігіне таңдаған кандидатының аты-жөнін белгілей отырып, жасырын түрде өз таңдауын жасайды және бюллетеньді жәшікке түсіреді;

ашық жасырын сайлау күні сайлауалды үгіт-насихат жүргізуге және сайлау кезінде сайлаушылардың іс-әрекеттеріне бақылаудың кез келген түріне үзілді-кесілді тыйым салынады;

дауыс беру уақыты аяқталғаннан кейін сайлау комиссиясы бақылаушылардың қатысуымен сайлау жәшігін ашады, дауыстарды санайды және сайлау нәтижелерін жариялайды.

35. Дауыс беру сайлау күні өткізіледі.

36. Дауыс берушілер сайлау бюллетенін алған кезде сайлау комиссиясының мүшесі тізімде дауыс берушінің тегін белгілейді, ал дауыс беруші өз қолын қояды.

37. Сайлау бюллетенінде дауыс беруші өзі таңдаған тегіне қарама-қарсы тұрған бос шаршыға қарғаша белгісін қояды.

38. Егер дауыс беруші қателік жасады деп санаса, онда ол жаңа бюллетень алуға құқылы. Сайлау комиссиясы бүлінген бюллетеньді жояды.

39. Дауыс беруші толтырылған бюллетеньдерді сайлау жәшігіне салады.

40. Сайлау орнындағы тәртіпті Сайлау комиссиясының төрағасы қадағалайды, оның өкімдері сайлау орнындағы барлық адамдар үшін міндетті.

6. Сайлаушылардың дауыстарын санау

41. Дауыс берушілердің дауыстарын санау Сайлау комиссиясы мүшелерінің құзыреттілігінде.

42. Дауыс беру уақыты аяқталғаннан кейін Сайлау комиссиясының төрағасы дауыс берудің аяқталғанын жариялайды. Дауыс берушілердің дауыстарын санау дауыс беру уақыты аяқталғаннан кейін бірден басталады және дауыс беру қорытындылары анықталғанға дейін үзіліссіз жүргізіледі.

43. Дауыстарды санауды бастамас бұрын сайлау комиссиясының төрағасы комиссия мүшелері мен бақылаушылардың қатысуымен пайдаланылмаған бюллетеньдердің санын жариялап, оларды жояды.

44. Бюллетеньдер қатарынан бірінші кезекте жарамсыз бюллетеньдер бөлініп алынады.

45. Дауыс берушілердің дауыстарын санағаннан кейін Сайлау комиссиясы дауыс беру қорытындылары туралы хаттаманы екі данада толтырады. Хаттамада мыналар көрсетіледі:

- 1) дауыс берушілер тізіміне енгізілген дауыс берушілердің жалпы саны;
- 2) сайлау комиссиясы алған сайлау бюллетеньдерінің саны;
- 3) пайдаланылмаған бюллетеньдер саны;
- 4) дауыс беруге арналған орында берілген бюллетеньдер саны;
- 5) сайлау жәшігіндегі бюллетеньдер саны;
- 6) жарамды бюллетеньдер саны;
- 7) жарамсыз бюллетеньдер саны;
- 8) әрбір кандидат үшін берілген дауыс берушілердің дауыстарының саны.

46. Хаттаманың бірінші данасы сайлау комиссиясында сақталады, екіншісі танысу үшін кандидаттарға және мектеп газетінің өкілдеріне беріледі.

7. Мектеп парламентінің президентін сайлау нәтижелерін анықтау

47. Сайлау нәтижелерін белгілеу сайлау комиссиясына жүктеледі.

48. Дауыс беру қорытындылары туралы хаттаманың негізінде сайлау нәтижелері белгіленеді. Көпшілік дауысқа ие болған кандидат жеңеді.

49. Егер орын алған бұзушылықтар дауыс беру нәтижелерін дұрыс анықтауға мүмкіндік бермесе, сайлау комиссиясы сайлауды жарамсыз деп тани алады.

8. Мектеп парламентінің президентінің қызметіне кірісу және оның өкілеттігін тоқтату

50. Мектеп парламенті Президенті салтанатты жағдайда (ұлықтау рәсімі) ант қабылдайды.

51. Сайланған Президентке оның мектеп парламентінің президенті болып сайланғаны туралы куәлік беріледі және ол өз міндеттеріне кіріседі.

52. Мектеп президенті өз қызметінен өз еркімен кететінін мәлімдей алады. Бұл жағдайда өтінішті бір апта ішінде оқушылар кеңесі мен мектеп директоры қарастырады. Егер Кеңес пен мектеп директоры мектеп парламентінің президентінің қызметтен кету туралы өтінішін қанағаттандыруға келіспесе, ол осы рөлді атқара береді. Президенттің қызметтен кетуі туралы өтініші қабылданған жағдайда мектептің оқушылар кеңесі мектептің жаңа президентін кезектен тыс сайлауды тағайындайды, ол мектеп парламентінің президентінің өзінің кетуі туралы ресми мәлімдемесінен кейін екі аптадан кешіктірілмей өткізіледі.

53. Мектеп парламентінің президентінің өз өкілеттігін орындау мерзімі төмендегі жағдайларда аяқталады:

келесі президент сайланғаннан бір аптадан кейін;

ол мектептен кеткен жағдайда;

ерікті қызметінен кету туралы жария мәлімдемеден екі апта өткен соң.

54. Мектеп президенттерінің есімдері, олардың фотосуреттері және олардың қызметі туралы негізгі ақпарат мектеп парламентінің президенттерінің кітабына (шежіресіне) енгізіледі.

ПРАВИЛА **проведения выборов президента парламента школы**

1. Общие положения

1. Правила проведения выборов президента парламента школы определяют порядок организации и проведения выборов президента парламента школы.

2. Основные принципы выборов:

- 1) выборы осуществляются избирателями на основе всеобщего, равного и прямого избирательного права при тайном голосовании;
- 2) участие избирателей в выборах является добровольным;
- 3) никто не вправе оказывать воздействие на избирателей или кандидатов с целью принудить их к участию или неучастию в выборах, а также воздействовать на их свободное волеизъявление.

3. Избирателями являются обучающиеся 1-11 классов. Право выдвижения кандидата в президенты парламента школы принадлежит обучающимся 7-10 классов. Допускается самовыдвижение кандидатов в президенты парламента школы.

2. Организация выборов президента парламента школы

4. Подготовку и проведение выборов президента парламента школы и контроль за соблюдением избирательных прав осуществляет избирательная комиссия (далее – Избирательная комиссия), которая состоит из числа членов школьного самоуправления. Состав Избирательной комиссии и ее председатель избираются на первом заседании Избирательной комиссии. В качестве наблюдателей на выборах допускаются обучающиеся 7-11 классов. Количество наблюдателей от 5 до 7 обучающихся.

Избирательная комиссия определяет Правила проведения выборов, ведения предвыборной агитации и другие принципиальные моменты выборов (Правила). Действия избирательной комиссии согласуются с директором школы и не могут противоречить Уставу школы.

5. Избирательная комиссия:

- 1) осуществляет контроль за соблюдением Правил при организации и проведении выборов президента парламента школы;
- 2) издает Правила, регламентирующие порядок организации и проведения выборов;
- 3) проводит регистрацию кандидатов в президенты парламента школы;
- 4) организует процедуру голосования;
- 5) снимает кандидатов с регистрации в случае нарушений предвыборной кампании;
- 6) следит за ходом избирательной компании;
- 7) подводит итоги выборов и объявляет победителя;
- 8) устанавливает форму и текст избирательных бюллетеней, списка избирателей и других избирательных документов;

9) рассматривает жалобы (заявления), связанные с нарушением законности при организации и проведении выборов;

10) устанавливает единый порядок обработки итогов голосования;

11) публикует результаты выборов президента парламента школы;

12) организует повторное голосование по выбору президента парламента школы;

13) регистрирует наблюдателей на выборах.

Членство в Избирательной комиссии является добровольным.

6. До начала проведения выборов председатель Избирательной комиссии в присутствии независимых наблюдателей опечатывает урну для голосования, а после голосования урна вскрывается членами Избирательной комиссии, подсчитываются голоса.

7. Результаты голосования оформляются протоколом. Протокол подписывается всеми членами Избирательной комиссии и независимыми наблюдателями.

8. Никто не может вмешиваться в работу Избирательной комиссии после того, как эта работа началась. Наблюдатели имеют право:

1) наблюдать за действиями членов Избирательной комиссии;

2) ознакомиться с любыми документами и материалами Избирательной комиссии.

9. Каждый кандидат в президенты парламента школы вправе делегировать свое доверенное лицо как наблюдателя.

10. Заседание Избирательной комиссии признается правомочным, если на нем присутствует большинство ее членов (более половины).

11. При принятии решения Избирательной комиссии в случае равного числа голосов «за» и «против», голос председателя является решающим.

12. Решение Избирательной комиссии об установлении результатов выборов, признании выборов несостоявшимися или недействительными, о проведении повторного голосования или повторных выборов принимаются на заседании Избирательной комиссии большинством голосов от общего числа членов Избирательной комиссии. Остальные решения принимаются большинством голосов от числа присутствующих членов Избирательной комиссии.

3. Выдвижение и регистрация кандидатов

13. Выборы президента парламента школы проводятся на школьном избирательном участке в третью субботу октября. Дата проведения выборов объявляется не менее чем за две недели до дня проведения выборов.

14. Кандидатом в президенты парламента школы может быть учащийся школы не моложе 14 лет.

15. Кандидат в президенты парламента школы должен зарегистрироваться в Избирательной комиссии в течение двух дней со дня объявления о выборах.

16. Право выдвижения кандидатов в президенты парламента школы принадлежит классам и (или) параллелям с 7 по 10 класс.

17. Каждый ученик школы или группа учеников могут создать инициативную группу для выдвижения кандидата в президенты парламента школы.

Одно и то же лицо не может избираться в президенты парламента школы более 2 сроков подряд. Срок полномочий президента парламента школы – 2 года.

18. Кандидат в президенты парламента школы должен:

- составить предвыборную программу в соответствии с существующими Правилами в школе, планом работы и др.;

- предоставить информационный лист, который содержит фотографию, резюме и программу кандидата;

- соблюдать морально-этические нормы;

- не проводить за день до выборов и в день выборов какую-либо агитацию.

19. Инициативная группа или сам кандидат обязаны собрать в поддержку кандидата (-ов) не менее 10 подписей избирателей. При этом составляются подписные листы.

20. Подписной лист заверяется лицом, собиравшим подписи, и передается в Избирательную комиссию.

21. Избирательная комиссия в течение трех дней со дня приема документов проверяет соответствие Правилам порядка выдвижения кандидатов и не позднее, чем за две недели до дня выборов принимает решение о регистрации кандидатов либо мотивированное решение об отказе в регистрации кандидата.

22. В случае, если в срок, указанный в Правилах, будет зарегистрировано менее двух кандидатов в президенты парламента школы, выборы могут быть отложены по решению Избирательной комиссии для дополнительного выдвижения кандидатов.

23. Если на день выборов останется менее двух зарегистрированных кандидатов в президенты, выборы откладываются по решению Избирательной комиссии на срок, определенный Советом ученического самоуправления, для дополнительного выдвижения кандидатов.

4. Предвыборная агитация

24. Обучающиеся вправе осуществлять деятельность по пропаганде голосования за любого кандидата в президенты парламента школы.

25. Всем кандидатам гарантируются равные условия доступа к средствам массовой информации.

26. Кандидаты вправе беспрепятственно проводить предвыборную агитацию. Членам Избирательной комиссии запрещается проводить предвыборную агитацию и распространять любые агитационные предвыборные материалы.

27. Предвыборная агитация начинается в день регистрации кандидата и заканчивается за день до выборов президента парламента школы. В день выборов любая предвыборная агитация запрещается.

28. Кандидаты имеют право на проведение встреч с избирателями. Во время предвыборной конференции, кандидатам предоставляется равное количество времени для проведения агитации.

29. Организацию предвыборных агитационных встреч обеспечивает Избирательная комиссия при участии классных руководителей.

30. Встречи с избирателями проводятся на классных часах, на переменах и во внеурочное время.

31. Агитационные материалы могут быть вывешены на стенде или в классных уголках.

32. В случае грубых нарушений этических норм ведения предвыборной агитации кандидат в Президенты парламента школы решением Ученического совета школы по представлению Избирательной комиссии может быть исключён из списка кандидатов в президенты парламента школы.

5. Порядок голосования

33. Помещение для голосования предоставляется в распоряжение Избирательной комиссии с согласия администрации школы.

34. Каждый избиратель получает один избирательный бюллетень для выборов президента парламента школы, который содержит:

а) список кандидатов в президенты парламента школы в алфавитном порядке;

б) данные о кандидатах (Ф.И.О., класс).

Открытые тайные выборы проходят в следующем порядке:

в избирательный бюллетень вносятся имена кандидатов в президенты парламента школы;

избиратель в день выборов получает по одному избирательному бюллетеню;

каждый избиратель делает свой выбор тайно от всех, отмечая в избирательном бюллетене имя выбранного им кандидата в президенты парламента школы, и опускает бюллетень в избирательную урну;

в день открытых тайных выборов предвыборной агитации и какого бы то ни было контроля за действиями избирателей во время выборов категорически не допускается;

после окончания времени голосования Избирательная комиссия в присутствии наблюдателей вскрывает избирательную урну, подсчитывает и объявляет результаты выборов.

35. Голосование проводится в день выборов.

36. При получении избирателями избирательного бюллетеня член Избирательной комиссии отмечает в списке избирателей его фамилию, а избиратель ставит свою подпись.

37. В избирательном бюллетене избиратель ставит знак птички в пустом квадрате напротив интересующей его фамилии.

38. Если избиратель считает, что он совершил ошибку, то он вправе обратиться за новым бюллетенем. Испорченный бюллетень уничтожается Избирательной комиссией.

39. Заполненные бюллетени избиратель опускает в избирательную урну.

40. За порядком в помещении следит председатель Избирательной комиссии, его распоряжения обязательны для всех находящихся в помещении для голосования.

6. Подсчет голосов избирателей

41. Подсчет голосов избирателей осуществляется членами Избирательной комиссии.

42. По истечении времени голосования председатель Избирательной комиссии объявляет голосование окончанным. Подсчет голосов избирателей начинается сразу после окончания времени голосования и проводится без перерыва до установления итогов голосования.

43. Перед началом подсчета голосов председатель Избирательной комиссии в присутствии всех членов комиссии и наблюдателей погашает неиспользованные бюллетени, оглашая их число.

44. Из числа бюллетеней в первую очередь отделяются недействительные бюллетени.

45. После подсчета голосов избирателей Избирательная комиссия заполняет протокол об итогах голосования в двух экземплярах. В протоколе указывается:

- 1) общее число избирателей, внесённых в список избирателей;
- 2) число избирательных бюллетеней, полученных избирательной комиссией;
- 3) число погашенных неиспользованных бюллетеней;
- 4) число бюллетеней, выданных в помещении для голосования;
- 5) число бюллетеней, содержащихся в избирательной урне;
- 6) число действительных бюллетеней;
- 7) число недействительных бюллетеней;
- 8) число голосов избирателей, поданных за каждого кандидата.

46. Первый экземпляр протокола хранится в Избирательной комиссии, второй предоставляется для ознакомления кандидатам и представителям Школьной газеты.

7. Установление результатов выборов президента парламента школы

47. Установление результатов выборов возлагается на Избирательную комиссию.

48. На основании протокола об итогах голосования устанавливаются результаты выборов. Побеждает кандидат, набравший простое большинство голосов.

49. Выборы могут быть признаны Избирательной комиссией недействительными, если допущенные нарушения не позволяют с достоверностью установить результаты голосования.

8. Вступление президента парламента школы в должность и прекращение его полномочий

50. В торжественной обстановке (церемония Инаугурации) президент парламента школы принимает присягу.

51. Избранному президенту вручается удостоверение о его избрании президентом парламента школы и он (она) приступает к своим обязанностям.

52. Президент парламента школы может заявить о добровольном уходе со своего поста. В этом случае «отставка» в недельный срок рассматривается Ученическим советом и директором школы. Если Совет и директор школы не согласятся удовлетворить просьбу Президента парламента школы об отставке, он продолжает выполнять роль Президента. В случае принятия «отставки» президента Ученический совет школы назначает внеочередные выборы нового президента парламента школы, которые проводятся не позднее, чем через две недели после официального заявления президента парламента школы о своём уходе.

53. Срок выполнения президентом парламента школы его полномочий заканчивается:

через неделю после выборов следующего президента;

в случае его ухода из школы;

через две недели после публичного заявления о добровольной «отставке».

54. Имена президентов парламента школы, их фотографии и основная информация об их деятельности заносятся в книгу (летопись) президентов парламента школы.